

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Центр заочної форми навчання

Кафедра менеджменту організацій та ЗЕД

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

«__» _____ 2018 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 073 Менеджмент

за темою:

"Управління якістю та конкурентоспроможністю продукції підприємства"

Виконавець

студентка

Бартковська Анна Михайлівна

—

Науковий керівник

к.е.н., доцент

Карпенко Юлія Валентинівна

—

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПРОДУКЦІЇ	5
1.1. Сутність понять "якість" та "конкурентоспроможність" продукції	5
1.2. Процес управління конкурентоспроможністю продукції та його складові	11
1.3. Методи оцінки якості та конкурентоспроможності продукції підприємства	17
РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ПРАТ «ОДЕСЬКИЙ КОНЯЧНИЙ ЗАВОД»	24
2.1. Аналіз ринку коньячних виробів в Україні	24
2.2. Загальна характеристика та аналіз фінансового стану ПрАТ «Одеський коньячний завод»	33
2.3. Аналіз якості та конкурентоспроможності продукції ПрАТ "Одеський коньячний завод"	39
2.4. Пропозиції щодо удосконалення управління якістю та конкурентоспроможністю продукції ПрАТ "Одеський коньячний завод"	44
ВИСНОВОК	56
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	58

ВСТУП

Виробництво коньячної продукції, як і в радянські часи, так і після здобуття Україною незалежності було прибутковим. Проте останнім часом галузь переживає не найкращі часи, споживання коньячної продукції скорочується, активно імпортується коньячна продукція закордонних виробників, конкуренція на ринку посилюється. До того ж держава здійснила спробу регулювання ринку шляхом встановлення мінімально необхідної квоти на використання у виробництві вітчизняних спиртів. За таких умов більше можливостей утриматися на ринку мають підприємства з повним циклом виробництва, що виробляють якісну конкурентоспроможну продукцію, мають власні виноградники та, розвивають мережу фірмових магазинів. Все вищенаведене вимагає ефективного управління якістю та конкурентоспроможністю продукції коньячних підприємств, яке дозволить підсилити їх позиції на ринку, що підкреслює актуальність обраної теми дослідження.

Метою даної дипломної роботи є дослідження теоретичних основ управління якістю та конкурентоспроможністю продукції підприємства та розробка пропозиції щодо підвищення якості та конкурентоспроможності продукції ПрАТ "Одеський коньячний завод "Шустов".

До основних завдань, що поставлені та вирішуються в даній дипломній роботі, є:

- дослідження теоретичних основ управління якістю та конкурентоспроможністю продукції, а саме: встановлення сутності понять "якість" та "конкурентоспроможність" продукції підприємства, а також методів їх оцінки;

- аналіз ринку коньячних виробів України та виявлення основних тенденцій його розвитку;

- оцінка якості та конкурентоспроможності ординарних коньяків Одеського коньячного заводу з використанням методу попарних порівнянь;

- формування пропозицій щодо покращення якості та конкурентоспроможності ординарних коньяків Одеського коньячного заводу.

Об'єктом дипломної роботи є приватне акціонерне товариство "Одеський коньячний завод "Шустов"".

В роботі сформовано практичні рекомендації щодо підвищення якості та конкурентоспроможності ординарних коньяків, що займають найбільшу питому вагу у структурі виробництва компанії шляхом використання у "виснажених" бочках дубових чіпсів, що дозволить не тільки знизити витрати, але й покращити органолептичні характеристики продукту.

У процесі дослідження було використано: метод абстрагування (для уточнення сутності поняття "якість" та "конкурентоспроможність"), методику аналізу фінансової звітності; метод парних порівнянь (для розрахунку питокої ваги факторів конкурентоспроможності), комплексний метод оцінювання (для оцінки конкурентоспроможності). Для практичного використання пропонується обґрунтоване розрахунками рішення щодо використання дубових чіпсів, а також сітьовий граф процесу закладання коньячних спиртів з додаванням дубових чіпсів.

ВИСНОВОК

До основних складових процесу управління конкурентоспроможністю продукції є управління обслуговуванням в процесі продажу та післяпродажний сервіс; управління витратами; управління якістю. Управління якістю продукції слід розглядати як діяльність з формування та наступного контролю заходів з встановлення, забезпечення і дотримання необхідного рівня якості продукції на всіх етапах її життєвого циклу.

Серед основних методів оцінки конкурентоспроможності продукції, запропонованих у більшості досліджених наукових джерел, є диференціальний, комплексний та змішаний. Важливим з наукової точки зору може стати комплексний метод, що припускає оцінку конкурентоспроможності продукції на основі комерційної оцінки її якості.

За результатами аналізу ринку коньяку України, можна встановити основні тенденції його розвитку:

- загальне скорочення споживання, а отже й виробництва коньяків;
- посилення впливу державного регулювання галузі через встановлення мінімально необхідної норми вмісту коньячних спиртів в купажі;
- зростання тіньового алкогольного ринку та наявність на ринку значного обсягу коньяків легально працюючих виробників, що не відповідають стандарту;
- зосередженість основних виробників коньяків в одеській, херсонській та закарпатській областях;
- поява тенденції вибору споживачами коньячної продукції з підвищеними екологічними характеристиками.

За результатами оцінки якості та конкурентоспроможності продукції підприємства було виявлено, що рівень якості вищий за рівень витрат і продукт є конкурентоспроможним. Проте він уступає продукції конкурентів по ряду факторів. У зв'язку з відносно невеликим значенням показника було розроблено заходи щодо покращення якісних характеристик коньячного спирту шляхом додавання термооброблених дубових чіпсів.

За результатами побудови сітьового графіку реалізація процесу закладання коньячних спиртів з додаванням дубових чіпсів складе майже 4 доби та відбудеться за участю підрозділів: посудо-тарного цеху, ділянки спиртокуріння, лабораторії, ділянки витримки коньячних спиртів, відділу головного технолога.

Використання дубових чіпсів дозволяє створити ефект "нової бочки", покращити органолептичні показники коньячного продукту, та в такий спосіб підвищити його якість та конкурентоспроможність. Відсутність необхідності заміни "виснажених" коньячних бочок дозволить скоротити витрати за цією статтею.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Crosby Ph. Quality (is) free. — N.Y: Mc Grow_Hill, 1979. — 309 p.
2. Juran's quality handbook / Joseph M. Juran, A. Blanton Godfrey // N.Y: Mc Grow Hill — 1998, 1730 p.
3. Аналітична довідка щодо моніторингу обігу алкогольної продукції в Україні за I півріччя 2016 року / За ред. В. Паращевіна. — Державна установа «Український моніторинговий та медичний центр з наркотиків та алкоголю МОЗ України» - 24 с.
4. Безпалько У. Украинский коньяк - «ликер богов» или яд? // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://bykvu.com/mysli/66118-ukrainskij-konyak-likier-bogov-ili-yad-rassledovanie-bukv>
5. Брітченко І.Г., Ладунка І.С. Актуальні проблеми підвищення конкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Серія "Економіка". - 2015. — В. 1 (45). - Т.1. — С. 116-118
6. Бурачек І.В. Конкурентоспроможність продукції підприємств: сутність, методи оцінки та зарубіжний досвід управління / Бурачек І.В., Біленчук О.О. // Економіка та управління підприємствами. - № 14. - 2016. — С. 288-293.
7. Буркинский Б. В. Конкурентоспособность продукции и предприятия / Б. В. Буркинский, Е. В. Лазарева и др.; Ин-т пробл. рынка и экон.-экол. исслед. НАН Украины. — Одесса, 2002. — 131 с.
8. Бутенко Н.В. Маркетинг : підручник / Бутенко Н.В. — К. : Атіка, 2008. — 300 с.
9. Васильков В. Організація виробництва : [навч. посібник] / В. Васильков. — К.: КНЕУ, 2003. — 524 с.
10. Вознюк Т.К. Підвищення управління якістю продукції підприємств легкої промисловості // Вісник Хмельницького національного університет. — 2011.— №2, Т. 3. — С. 17–19.

11. Гаркавенко С. Маркетинг : [підручник] / С. Гаркавенко. – 5-те вид. доп. – К.: Лібра, 2007. – 720 с.
12. Гиссин В.И. Управление качеством продукции: учеб. пособие. — Ростов н/Д: Феникс, 2000. — 254 с.
13. Гриньова В. М. Оцінка конкурентоспроможності промислової продукції на основі комерційної оцінки її якості / В. М. Гриньова, Н. В. Мисько // Бізнес Інформ. – 2013. – № 9. – С. 149–154.
14. Дименко Р. Конкурентні стратегії як засіб забезпечення конкурентоспроможності підприємства / Р. Дименко // Економіка розвитку. – 2011. – № 3 (39).
15. Драган О. І. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теоретичні аспекти : монографія / О. І. Драган. – К. : ДАКККиМ, 2006. – 160 с.
16. Зверяков М. І. Теоретична парадигма сталого розвитку та українські реалії / М. І. Зверяков // Економіка України. – 2018. – №10. – С. 10-31.
17. Зверяков М. И. Особенности исследовательского поиска М. И. Туган-Барановского / М. И. Зверяков, Н. А. Уперенко // Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. – 2018. – Вип. 2 (39). – Т. 17. – С. 8-18. – DOI: 10.18524/2413-9998/2018.2(39).144898
18. Зверяков М. І. Національна економічна система: проблеми теорії / М. І. Зверяков. – Одеса : Астропринт, 2012. – 320 с.
19. Економіка підприємства : підручник / За заг. ред. С.Ф. Покропивного. – вид. 2-ге, перероб. та доп. – К. : КНЕУ, 2001. – 528 с.
20. Загальні правила виробництва і зберігання коньяків України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vinograd-vino.ru/tekhnologicheskie-instruktsii/455-pravila-virobnitstva-i-zberigannya-konyakiv-ukrajini.html>
21. Запасаємося витримкою: чи буде Україна з якісним українським коньяком // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forbes.net.ua/ua/opinions>
22. Заходим М. В. Забезпечення конкурентоспроможності продукції молокопереробних підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами

- економічної діяльності) / М. В. Заходим; Житомирський нац. агроекономічний ун-т. – Житомир, 2010. – 20 с.
23. Значительное сокращение : аналитический обзор рынка коньяка Украины // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pro-consulting.ua>
 24. Інформація щодо обсягів виробництва коньяків // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukrstat.gov.ua>
 25. Карпюк В.П. Управління конкурентоспроможністю продукції [Електронний ресурс] / В.П. Карпюк // Режим доступу: eztuir.ztu.edu.ua/1819/1/46.pdf
 26. Кваско А.В. Конкурентоспроможність продукції як складова конкурентного потенціалу підприємства / А.В. Кваско, М.М. Лавренюк // Економічний аналіз: зб. наук. праць Тернопільського нац. екон. ун-ту. - Тернопіль: ВПЦ ТНЕУ “Економічна думка”, 2013. – Том 14. – № 3. – С. 29-34
 27. Клименко С.М. Управління конкурентоспроможністю підприємства / С. М.Клименко, О. С. Дуброва, Д. О.Барабась – К.:КНЕУ, 2006. – 527 с.
 28. Конащук В.Л. Вплив якості продукції на конкурентоспроможність / Конащук В.Л., Робота Д.Г. // Економічний вісник запорізької державної інженерної академії. - №8. - 2014. – С. 115-123
 29. Кривещенко А. В Украине смогут возобновить производство отечественного коньяка / Кривещенко А. // Судебно-юридическая газета. – 6.01.2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sud.ua/ru/news/laws/99388-v-ukrainy-smogyt-vozobnovit-proizvodstvo-otchestvennogo-konyaka>
 30. Ларка А. В. Конкурентоспроможність машинобудівної продукції в умовах нестабільної ринкової кон'юнктури : авто- реф. дис. ... канд. екон. наук : 08.07.01 – економіка промисловості / А. В. Ларка; НТУ «ХПІ». – Х., 2006. – 19 с.
 31. Луканин А.С. Истощение дубовой бочки с коньячным спиртом // Луканин А.С., Байлук С.И., Сидоренко А.Н., Зражва С.Г. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://quercus.com.ua/publikacii/11.pdf>
 32. Матвеев В.В. Структурний аналіз забезпечення виноробних підприємств

сировиною // Інтелект XXI . -№ 4. – 2014. – С. 62-69

33. Международный ISO стандарт 9000 Системы менеджмента качества – Основные положения и словарь. – 2015. - Четвертая редакция 2015-09-15. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [http://www.pqm-online.com/assets/files/pubs/translations/std/iso-9000-2015-\(rus\).pdf](http://www.pqm-online.com/assets/files/pubs/translations/std/iso-9000-2015-(rus).pdf)
34. Олехнович Г. И. «Конкурентные стратегии на мировых рынках: [курс лекций] / Г. И. Олехнович – М.: Изд-во деловой и учебной лит., 2005. – 256 с.
35. Перерва П.Г. Механізм управління рівнем конкурентноспроможності продукції підприємства / Перерва П.Г., Романчик Т.В/ // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2012. - № 4. – С. 230-235
36. Причепя І. В. Управління якістю та конкурентоспроможністю продукції підприємства / І. В. Причепя, Г. І. Лисаченко // Матеріали XLV Науково-технічної конференції Вінницького національного технічного університету, Вінниця, 23-24 березня 2016 р. - Режим доступа: <http://iprychepa.vk.vntu.edu.ua/file>
37. Про затвердження Правил виробництва коньяків України: наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України // [Електронний ресурс]. – Режим доступа: search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/file/NT4028.DOC
38. Проблеми та перспективи розвитку коньячної галузі в Україні // Аграрний тиждень. Україна. - [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.a7d.com.ua/>
39. Производство алкоголя сокращается на фоне роста теневого рынка// [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <https://ubr.ua/market/trade/v-ukraine-upalo-proizvodstvo-konjaka-i-brendi--3863974>
40. Реутов В.Е. Управление конкурентоспособностью : монография / В.Е. Реутов, Н.Э. Вельгош. –Симферополь : Таврия, 2005. – 200 с.
41. Сабецька Г.Р. Рыночная модель конкурентоспособности продукции / Г.Р. Сабецька // Маркетинг. – 2006. – №1 (86). – С. 29-33.
42. Скриньковський Р. М. Діагностика конкурентоспроможності продукції

підприємства / Скриньковський Р. М. // Проблеми економіки. - 2015. - № 4. – С. 240-246.

43. Соловійова Г.В. Удосконалення системи управління якістю і конкурентоспроможністю продукції підприємства [Електронний ресурс] / Г.В. Соловійова // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2013. – № 1 (6). – С. 201-206.
44. Солонинко К.С. Теоретичні основи оцінки конкурентоспроможності продукції / Солонинко К.С., Фіїнцева Я.О. // Вісник ЖДТУ. - 2014. - № 1 (67). – С. 53-57
45. Солонинко К.С. Якість продукції – необхідна передумова конкурентоспроможності підприємства / Солонинко К.С., Фіїнцева Я.О. // Актуальні проблеми економіки №9(159). - 2014. – С. 196-200
46. Степанкова А. А. Система управління конкурентоспроможністю продукції підприємства / Степанкова А. А., Кавтиш О. П. // Актуальні проблеми економіки та управління : збірник наукових праць молодих вчених. – 2012. – Вип. 6. – Бібліогр.: 7 назв. – Назва з екрана.
47. Тарасова О. В. Сучасні концепції управління якістю продукції / О. В. Тарасова, О. В. Левицька // Економіка харчової промисловості. - 2010. - № 1. - С. 24-27. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/echp_2010_1_6.
48. Тельнов А. С. Розвиток зарубіжних концепцій управління якістю продукції /А. С. Тельнов // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2012. – Т. 3, № 5. – С. 93-98.
49. Ткаченко А., Гончарук П. Конкурентоспроможність продукції як інструмент ефективного управління // Вісник економічної науки України. – 2012. - №2. – С. 159-160
50. Ткачук Л.М., Т. К. Калугаряну Якість продукції: методологічні та прикладні аспекти / Ткачук Л.М., Т. К. Калугаряну // Ефективна економіка. - №5. – 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2018>
51. Троян А.В. Проблеми оцінки конкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств // Сталий розвиток економіки: міжнарод. наук.-вироб. журнал. – 2013. -№5. – С. 98-107

52. Труш Ю.Л. Оцінка ефективності напрямів підвищення якості продукції / Ю.Л. Труш // Наукові праці Національного університету харчових технологій. – К.: НУХТ, 2010. – № 36 - С. 99–102.